

DAMMEN

Al in de oudste Spaanse geschriften over het damspel uit de zestiende eeuw buigen de schrijvers zich over eindspelen om de grenzen tussen winst en remise te verkennen. Hoewel men toen nog speelde op het 64-velden bord, zijn veel van die ideeën toepasbaar op onze 100 velden.

Een groot verschil tussen het grote en het kleine bord is, dat een eindspel van drie dammen tegen een op het kleine bord gewonnen is als de meerderheidspartij de lange diagonaal in bezit heeft. Op honderd velden is dat helaas niet het geval, uitzonderingen daargelaten.

Zelf speel ik soms nog wel even door als de minderheidspartij naast zijn dam nog een of meer schijven heeft. Ik heb meegeemaakt, dat tegenstanders dat als

beledigend ervaren, maar eigenlijk dragen de oude eindspelcomponisten schuld. Wie in zijn jeugd eenmaal standjes heeft gezien als nu volgen, kan het niet laten om het nog even te proberen alvorens remise te geven.

Gerrit de Bruijn toont er een aantal in zijn eindspelrubriek in *De Problemist*.

Diagram 1

Een thema dat de oude Spanjaarden al kenden is de klemzet.

1.16-11!

Hiermee perkt wit de vrijheid van de zwarte dam in. Als die niet op een randveld gaat staan volgt 17-26 of 17-3. Als zwart zich op 1 en 45 wil verschuilen wordt hij snel uitgetikt. Bijvoorbeeld 1...34-1 2.44-39 1-45 3.39-50 45-1 4.50-45. Zwart moet dus vluchten in een

ander kwadrant.

1...34-25

Na 1...34-48 2.44-40! 48-26 3.40-12 26-48 4.12-8 48-25 5.8-3 25-48 6.3-25 is zwart uitgepraat.

2.44-40! 25-3 3.40-12

en omdat zwart na 3...3-25 4.12-3 25-48 5.3-25 weer wordt gevangen, staat hij verloren. Anders volgt 3...3-9 4.17-26! 6x8 5.26x14

De oude Spanjaarden kenden ook de volgende klempositie.

Diagram 2

Met 1.25-20! dwingt wit de winst af. De zwarte dam is veroordeeld tot pendelen tussen veld 5 en veld 46 anders combineert wit met 24-35. Wit hoeft er nu alleen maar voor te zorgen, dat hij zijn dam op 9 naar veld 35 speelt op het moment dat zwart op 46 staat. Bijvoorbeeld 1...5-46 2.9-18 46-5 3.18-40 5-46 4.40-35 46-5 5.20-14

5x30 6.35x24. Ook 1...5-14 2.24-29!

15x33 3.9x38 is geen probleem.

In de harde praktijk zal de minderheidspartij zijn overtollige schijf zo snel mogelijk lozen. In de volgende compositie krijgt hij die kans niet.

Diagram 3

N.N. Pankratov 1892

1.13-24! 10-4

Op 10-14 volgt 24-20!, terwijl zwart na 1...10-5 2.48-25! de klemzet 25-20 niet kan voorkomen. Op 2...15-20 volgt 3.25x14!.

2.48-25!

Ook nu faalt 15-20 door de slag 25x9, terwijl zwart na 2...4-36 3.25-20! geen goed veld meer heeft.

AUKE SCHOLMA

adscholma@hotmail.com

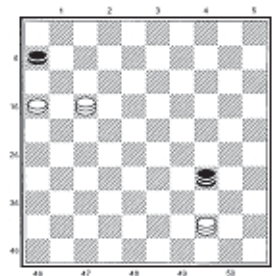

diagram 1

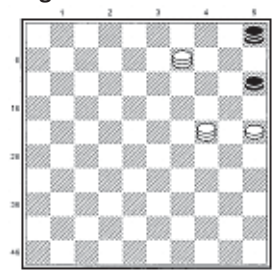

diagram 2

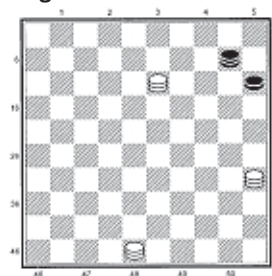

diagram 3